

hetens väl att önska, att dessa fredens hjeltar vore lika talrika eller fast talrikare än krigets. Men ehuru sällsynta de äro, känner dock äfven vårt fäderneslands historie några sådane, och bland dem var den, hvars minne vi nu begå, en af de förnämsta.» Så talade Lönnrot, och det funnos väl få bland hans åhörare, som icke erkände, att dessa sköna ord hade sin fulla tillämpning på talets föremål. Och för skildringen af Sjögrens karakter som enskild man kunna vi med Lönnrot låna de ord, en hans embetsbroder, akademikern Brosset härom yttrade vid hans öppna graf:

»Sträng mot sig sjelf, likgiltig för livvets småsaker, för präktiga kläder, för läckerheter och nöjen, dolde Sjögren under en skroflig yta ett hjerta av guld. Den fattige anlidade aldrig fåfängt hans hjälp; och de talrika vänner, som gerna trifdes i hans sällskap, sökte ej hos honom den tillgjorda artigheten, det utsökta, eleganta uttryckssättet, dessa yttringar af en välvilja, som icke sträcker sig längre än till ytan, utan hvad de sökte, var enkelheten i en god och oförståld karakter, grundligheten i han insigter och vetande, känslans och öfvertygelsens öppna uttalande. Vi hans embetsbröder, som voro i tillfälle att närmast kunna uppskatta hans ofantliga arbetsamhet, hans vidsträckt kunskaper, vi funno i honom alltid en pålitlig vän, ett ädelt hjerta, en kamrat, som ännu mindre kunde på bivågar motstå andras, än söka framgång för egna intressen af hvilka han var fullkomligt glömsk.»

J. V. S.

19 OM ENGELSMÄNNENS RIKE I OSTINDIEN.

Litteraturblad n:o 6, juni 1855

Det är ett stort skådespel, att se ett folk som ännu i detta århundrades början icke räknade mera än tie gånger Finlands närvarande befolkning, inskränkt till en ö, af hvilken detta folk ursprungligen icke eger större område än Uleåborgs läns areal, att se detta folk utbreda sig öfver hela verldsdelar och gifva dem sin religiösa tro, sitt språk, sina institutioner, sin frihetsanda och sin okufveliga företagsamhet. Historien känner intet annat exempel på civilisationens makt att grunda varaktiga eröfringar, som med detta kunde jemnföras, ehuru väl hvarje dess blad lärer, att råa folkslag aldrig vunnit något bestående herravälde öfver de nationer, hvilka de kufvat. Detta är dock icke så att förstå, att ens England skulle kunna bibehålla sitt öfvervälde öfver de länder, som nu lyda under dess drottningens spira. Erfarenheten har lärt det, och hvar man är öfvertygad derom, att Engelsmännen skola upphöra att herrska i Ostindien och i Australien, såsom de gjort det i Nordamerika; men det kan knappast betvivlas, att icke deras språk, deras nationallynne och deras institutioner skola fortleva i dessa världstrakter, såsom det skett i Amerika.

Hvad Australien angår, kan detta icke vara något tvifvel underkastadt. Här, såsom i Amerika, möter dem blott en svag och fullkomligt vild befolkning, som hvarken andligen eller lekamligen kan göra dem något motstånd. Tvifvelaktligare synes Ostindiens framtid, emedan der en urgammal civilisation kämpar mot den Europeiska. Man kan väl teoretiskt sluta, att Hinduernas civilisation, emedan den genom sin natur är så stationär, skall ega mindre motståndskraft, än om den i sig innebure fröet och möjligheten till någon egen utveckling. Men då man

ser, huru stillaständet synes tillhöra Asiens folkslag, så att årtusenden kunnat förgå utan märkbare förändringar i deras religiösa tro, statsinrättningar, sociala tillstånd och familjelif, synes det åter betänkligt att antaga, att en för Hinduerna helt och hållet fremmande kultur någonsin skulle kunna fatta fast rot ibland dem.

Låtom oss höra, hvad en man, som en längre tid lefvat i landet och synes hafva gjort Hindostans forntid och närvarande förhållanden till sitt studium, har att anföra om detta underbara rike och om utsigterna för den Europeiska civilisationens framtid i detsamma. Denna person är fransmannen *D. de Jangigny*, som i tidigare årgångar af *Revue des deux Mondes* och senast i årgången 1854 framställt resultaten af sina forskningar. Af de många arbeten, han såsom sina källor citerar, nämna vi här endast följande:

The History of India by the Hon. Mountstuart Elphinstone, 2 Vol. London 1841.

The History of British India by James Mill 9 Vol. London 1841–49.

The Administration of the East India Company by J. W. Kaye. London 1853.

Cases illustratives of Oriental life and the application of English law to India by Sir Erskine Perry. London 1853.

Engelska besittningarne i Ostindien upptaga enligt de *Jangigny* 677 000 Engelska, d. ä. öfver 18 800 Svenska qvadratmil med ungefär 100 millioner invånare. Lydstaterna, som styras af inhemska furstar, i sjelfva verket under Engelsk öfverhöghet, omfatta 717 000 Eng. eller nära 20 000 Sv. qvadratmil och räkna öfver 53 millioner inbyggare.

Huru detta ofantliga välde uppstått, är allmänt bekant. Engelsmännen grundlade kolonier i Indien såsom Portugiser, Holländare, Fransmän, Danskar gjorde det. Under krigen med dessa stater blefvo småningom allas kolonier ett byte för Englands öfvervägande sjömak, och ett rike uppstod, som redan behöfve stora krafter för sitt försvar mot de mäktigare Indiska staterna. Ostindiska Compagniet, som ledt den första kolonisastionen, bidrog hufvudsakligen till eröfringen af de öfriga Europeiska folkens kolonier, och äfven eröfringarne öfvergingo derföre under dess styrelse. Stundom vinningslystnaden men oftare nödvändigheten ledde till jemna krig med de inhemska furstarne och till nya eröfringar. Ty detta rike delade med alla andra på eröfring grundade ödet, att de kufvade folken endast väntade en befriare för att afskaka det fremmande oket, och hvarje mäktigare Indisk furste hotade sålunda det Brittiska väldet med en undergång, som ofta endast genom de största anstängningar stått at afvända.

Så har det Engelska Ostindiska väldet småningom vuxit till sin nuvarande ofantliga storlek. Dess undersåter utgöras af otaliga skilda folkstammar, talande flera tiotal skilda tungomål, bekännande olika religionsläror, med olika lagar och seder; likasom jordmon och klimat, från de båda halföarnes sydliga del nära eqvatorn till Himalayas spetsar under 30:de latitudsgraden, omvexla med alla skiften mellan den brännande sandöknen och den eviga snön. Lydfurstarne räknas till hundradetal. »Vårt territorium,» säger en af de erfarnaste bland Ostindiens styresmän redan 1833, »är alltför vidsträckt för att kunna lämpligt styras. Vi hafva för mycket undersåter, för att kunna skydda dem så, att vi skulle förmå främja deras välstånd och förbättra deras samhällsinrättningar. Med ett ord de pligter, vi hafva att uppfylla, äro så omfattande, de skilda intressen vi borde förena äro så mångfaldiga och invecklade, att detta verk vida öfverstiger, hvad vanligt mennisko-

förstånd förmår fatta och ordna. Huru skall nu ett sådant rike styras af Hennes majestäts ministrar i London?» Engelska regeringen har väl insett, att detta är omöjligt, och har ännu genom den parlamentsakt, som 1853 förnyade Compagniets oktroj, lemnat den hufvudsakliga styrelsen åt dettas valda, i Ostindien bosatta delegerade, likväl så att regeringen till 12 valda direktorer fogar 6 af henne utnämnda. De underlydande tjänstemännen utses äfven numera bland personer, bosatta i Ostindien, som undergått en för ändamålet föreskrifven examen. Äfven har regeringen förbehållit sig rättighet, att granska lagstiftningen för Ostindien, som besörjes af ett lagstiftande råd, och öfverhufvud underkastat Compagniets tillgöranden den kontroll, som under närvarande förhållanden varit möjlig att till något gagn för landet utöfva. Härtil hörer, att Compagniet är förpligtad hvarje år förelägga parlamentet sin budget för det föregående året. Huru betydlig denna måste vara, finner man deraf, att Compagniet underhåller en armé af 300 tusen man, af hvilka blott 30 000 äro regeringens troppar. De Jangigny uppskattar dock totala statsinkomsten blott till 20 millioner pund (500 millioner francs) eller mindre än halfva statsinkomsten i Frankrike. Härvid bör man ihågkomma, att penningvärdet i Ostindien är betydligt högre, än i England, som 7:1 uppskattadt efter arbetslönerna på båda ställen. Likväl kan årliga behållningen icke vara stor efter Engelsk måttstock; och känt är, att Compagniets penningaffärer för nuvarande stå dåligt. Icke blott dess privilegium på handeln med Hindostan har längesedan upphört, utan det har äfven nödgats afsäga sig all egen handel.

Om styrelsen i Ostindien har man sagt hvarjehanda ondt. De Jangigny anser dock mycket af detta tadel härröra från bristande kännedom om förhållandena derstädes och påstår, att de senaste tjugu åren isynnerhet varit fruktbara på reformer och inrättningar till gagn för den inhemska befolkningen. Chausseer hafva blifvit lagda med en kostnad af 40 millioner francs, kanaler för jordens vattande öppnade, och de högre undervisningsanstalternas antal i Bengalen och nordvestra Hindostan ökad från 14 till 40, äfvensom studium af den inhemska litteraturen sedan 1823 blifvit uppmuntrad med ett årligt anslag af 250 000 francs¹. Anförda anslag kunna visst icke anses för stora, men för en Engelsk styrelse, som är van att vänta allt af associationer och enskild företagsamhet eller välgörenhet, bevisa de dock ett erkännande af, hvad dess pligt under andra förhållanden fordrar.

Intressant är det, som de Jangigny säger om den Europeiska civilisationens inflytande på infödingarne. Brahmaismen i skilda sekter och Islamismen äro de i Ostindien rådande religionerna. Båda äro af den art, att omvändelser från kristendomen till dem äro jemförelsevis sällsynta. Tvärtom visar Brahmaismen sig utöfva ett märkligt inflytande till och med på de kristna, som lefva i Ostindien. De Jangigny säger sig af egen åskådning på stället hafva blifvit härom öfvertygad och citerar såsom en bekräftelse på sina åsikter följande yttrande i ämnet af

¹ I Bombay finnes ett Institut benämndt efter sin stiftare det Elphinstonska. I detta räknades 1851 i April 966 lärjungar. I presidentskapet Bombay med 10 millioner invånare besökas skolorna af 13 000 gossar, och äfven 500 flickor erhålla i dem sin undervisning i Europeisk anda. Man följde tidigare äfven i de högre läroanstalterna den metod, att meddela all undervisning på det inhemska språket, men har numera förändrat detta, så att Europeisk vetenskap läres på Engelska, och finnes denna utväg mera praktisk. Mot 400 à 500 Engelsmän räknas 2 400 infödingar anställda i tjänst vid administrationen och domstolarne. En prins af Mysore har bland andra efter genomgången examen tagit tjänst.

presidenten för högsta domstolen i Bombay Sir Erskine Perry:

»Inflytandet af Hinduernas föreställningssätt och seder är så stort på folk af alla racer och färger, som med dem komma i daglig beröring, att fremlingarne småningom antaga en omiskännelig så att säga Hinduisk skiftning. Perser, Mongoler, Afghaner, Judar och Kristne, som längre tid varit bosatte i Ostindien, hafva rönt detta inflytande och utbytt en betydlig del af sina ärfda ideer mot Hinduernes sätt att se och tänka och sederna i dessas vanliga samlif.»

De Jagigny förklarar denna inverkan ur Brahmaismens egenskap att vara omedelbar gudomlig uppenbarelse, ur dess föreskrifters lämplighet för detta folks lif och det underbara förutseendet, som i dem ger sig tillkänna. »Andra folk.» tillägger han, »hafva kommit, för att ösa ur Hinduernas poesi's och deras filosofers gudomliga källor; de hafva icke begärt något af andra. Deras religion har fyllt sitt uppdrag, att i oförändrad verksamhet bibehålla de regler, som styra deras religionsöfningar och deras enskilda lif, ända från tider, hvilka ligger utom historiens område. Deras civilisation har stått fast mot förföljelserna; tolerant, ehuru omgifven af exempel på fanatism, lugn i medgången, undergifven i motgången, har det hållit sig upprätt på flera andra kulturers ruiner, med blicken oafvändt rigtad mot den framtid, som är Brahma's trogna dyrkare utlofvad.» Han jemnför vidare Hinduerna's historie med de öfriga antika folkens. Babyloniens, Assyriens, Egyptens kultur har försvunnit, och spåren af den läses i stympade inskrifter på förfallna ruiner. Judarne hafva upphört att existera som ett folk, Romare och Greker finnas icke mera till, om ock deras författares skrifter fortleva. China's tusental år gamla kultur är stadd i upplösning. Endast Hinduernas står oförändrad fast, trotsande framtiden. Författarens åsigt är, att Engelsmännen endast derigenom kunna göra sitt valde i Ostindien fruktbärande, att de öfva tolerans och kristliga dygder, lemna alla omvändelseförsök, skänka Hinduerna välgerningen af sina kunskaper och sin ordnade styrelseform och sålunda göra dem till sina vänner, fostrande hos dem småningom begreppet om »alla människors broderskap och likhet inför Gud och inför lagen.» Han hoppas på en sådan framtid för Ostindien.

Med all aktning för författarens större sakkännedom, kan man lätt märka inkonsequensen i hans sätt att bedöma framtiden. Ty just de kristliga åsigter, hvilkas inplantande han anser nödvändigt, stå i uppenbar strid med Hinduernas religiösa föreställningar och sed. Kastväsendet utgör nemligen, som bekant, en hufvudsaklig grundval för deras samhällstillstånd såväl som för deras praktiska religionsöfning. När derföre erkännandet af alla människors likhet inför Gud och lagen kan blifva allmänt hos Hinduerna, hafva de äfven öfvergifvit sin tro. Och på andra sidan äro kristendomens läror icke så utan inre sammanhang, att en lärosats skulle kunna göras öfvertygande helt och hållet oberoende af alla öfriga, t. ex. läran om alla människors likhet inför Gud oberoende af den om allas syndfullhet och behof af försoning.

Att likväl omvändelseverket minst i Ostindien får bedrifvas med ovist nit, synes vara afgjordt. Ett kuriöst dokument i fråga härom är en af Elphiston-Institutet belönad prisskrift, hvars författare, Naragan-Bhai, en ung Hindu, var elev vid samma Institut. Dokumentet finnes tryckt i en af den ofvan omnämnda Erskine Perry utgifven skrift: »*Two Hindus on English education*» – och Jangigny meddelar derur följande utdrag:

»Infödingarnes sinne är ännu starkt intaget mot allt, som strider mot deras egna föreställningar isynnerhet i religiösa frågor. De afsky hvarje förändring i religionsläran. Huru skulle de också medgifva någon ändring i de föreskrifter, hvilka deras förfäder mottagit af Gud själf? De hafva lidit förfärligt af sina föregående herrskares, de Muhamedanska furstarnes ofördragsamhet, och ehuru den närvarande styrelsen så mycket som möjligt undviker att väcka den minsta misstanke om proselytmakeri, göra dock missionärerna allt, hvad de kunna, för att genom sina stämplingar bedraga unga Hinduer och öfvertala dem, att de icke hafva hopp om salighet annorstädes, än i Bibeln. Missionärernas mål är icke att upplysa verlden, utan att göra den kristen. De anse Hinduernas omvändelse till kristendomen utgöra första steget till deras civilisation, och de inse icke, att då de förfara enligt denna grundsats, de motarbeta i st. för att främja civilisationens sak. Folket anser i själfva verket all Engelsk uppfostran syfta att förderfva ungdomens sinnen, och man bör derföre icke förundra sig öfver, att det tvekar sända sina barn till skolorna. Hinduerna se mestadels hellre, att deras barn förblifva okunniga, än att de blifva kristna, och i deras ögon är hvarje Engelsk lärare en prest, som vill omvända deras barn. I städerna har den ständiga beröringen med Engelsmännen och frestelsen att lära Engelska, för att komma till embeten, något mildrat nationalfördomen, men i djupet af Hinduens hjerta lefver den i full styrka. M. Fink, öfverintendent för skolorna i nordvestra provinserna, i hvilka undervisningen sker på nationalspråk, säger i sin berättelse om undervisningen i dessa provinser, att folket ansåg honom för en missionär. Och hvarföre? tillägger han. 'Emedan jag likasom missionärerna talar offentligen, emedan jag såsom de utdelar böcker, såsom de använder infödingar till underlärare, så måste mitt mål vara detsamma som deras, att öfvertala mina åhörare att öfvergifva sin religion och blifva kristna.' Han betraktar alltså missionärernas mellankomst som ett stort hinder äfven för infödingarnes undervisning på eget språk; hvad bör den då icke verka i fråga om undervisningen på Engelska, vid hvilken föräldrarne (det ofantliga flertalet åtminstone) icke kunna göra sig minsta föreställning om, hvad man låter deras barn lära sig? Man kan här af sluta, huru fruktad den Engelska uppfostran bör vara i Hinduernas familjer. Man skall till stor del bota det onda, om undervisningen sker på nationalspråket. Ehuru styrelsen må vilja skona nationalfördomarne, är icke desto mindre blott namnen *Engelsk* något i sig själf orent, som sårar en Hindus ära, hvilken icke åtnjutit en Europeisk uppfostran.»

Man vet icke, om man skall beundra denna frimodighet hos en Hinduisk yngling, emedan den knappt nog är en förtjenst, der det herrskande folket icke blott tillåter utan belönar densamma. Hvad man af skribentens enkla ord kan lära, är, att äfven han själf, så Engelsk hans undervisning varit, delar sina landsmäns nationalfördom, såsom han kallar den, att han likväl tillönskar dem en yttre Europeisk civilisation, men utan kristendom och utan rubbning af det väsentliga i Hinduernas religion och sociala lif. Det synes föga tvifvel underkastadt, att icke dessa tänkesätt verkligen delas af hans landsmän, äfven dem, som fått någon Europeisk bildning och innehafva viktigare befattningar i landets administration. Betänker man dertill, att Hinduernas religion, likasom den Judiska och Islamismen, genom gudomliga föreskrifter binder deras samhälls- och familjelif i minsta detalj, så

kommer man lätt till den öfvertygelse, att Europeisk civilisation endast högst ytligt måste kunna beröra dem. Men på andra sidan göra dessa samma lagar och föreskrifter den inhemska bildningen och samhällsinrättningen så stationär, att intet framsteg är tänkbart, utan att tron på dessa lagars helgd försvinner, d. ä. utan att kristendomen vinner insteg hos folket. Likasom åter den Europeiska civilisationen icke är en sådan sak för sig, att något folk kunde tillegna sig densamma utan dess grundval, Europas religion. Huru man än således må betrakta saken, finner man ingen annan väg för fullföljandet af det verk, Engelsmännen i Ostindien påbegynt. Att säga, det Hinduerna skola förblifva Brahmas dyrkare, är att yrka, att England's välde i Ostindien skall jemförelsevis spårlöst upphöra.

J. V. S.

20 DANTE'S COMEDIA DIVINA

I SVENSK ÖFVERSÄTTNING.

Litteraturblad n:o 6, juni 1855

20

Våra läsare sågo icke längesedan bland bokannonserna i detta blad subscriptionsanmälan på en Svensk öfversättning af Dante Alighieri's verldsberömda dikt. Emedan öfversättaren, Hr Lovén, genom en tidigare försvenskning af Camoens Luisiader utmärkt sig för stor talang, och då subscriptionsanmälan icke lätt ådrager sig allvarligare uppmärksamhet hos den större läsande allmänheten, anse vi för vår skyldighet att med några ord uppmana värda landsmän att tillegna sig sagde öfversättning.

30

Det torde vara de flesta läsare bekant, att den nyare Italienska litteraturen räknar sin egentliga början från den tid, de tre namnen Dante, Petrarca och Boccaccio med ens gjorde densamma till Europas första och förnämsta, från slutet af 13:e och från 14:e seklet. Vål hade i skilda delar af Italien diktare och äfven prosaiska författare i folkspråket före denna tid uppstått, men deras produkter voro jemförelsevis obetydliga; och när Dante skref, hade Italienska språket ännu icke ens sitt namn, då Dante sjelf benämnde sitt skriftspråk Sicilianska, emedan de första dikter i folkspråket uppsprungit på denna ö och efterföljarene på halfön i mer eller mindre grad följe dessa mönster äfven till språket.

40

Dante, hvilken sålunda anses för den Italienska litteraturens fader, är äfven den första stora anden i hela den nyeuropeiska litteraturen öfverhufvud, med afräkning för de obekanta storheter, som i Europas nu lefvande språk diktat hedendomens och medeltidens folkpoesi. Till denna historiska utmärkelse, som gör Dante utan like, kommer ännu utmärkelsen hos hans ifrågavarande dikt, emedan Litteraturhistorien icke har att uppvisa något, som med den kunde jemföras.

50

Hvad som i första rummet bör sägas om denna dikt, är, att den är ett lärdt arbete. För personer utan någon vetenskapligt litterär bildning är den onjutbar. Och äfven för all vanlig lärdom vore den oförståndlig, om icke lärda män funnits, som gjort densamma till föremål för det allvarligaste studium och genom resultaterna af sina forskningar upplyst dess dunkla partier – så långt ske kunnat, ty ännu återstå många mörka ställen oförklarade.

Mången, som aldrig läsit Divina Comedia, torde dock hafva sig bekant, att den framställer Dante's vandring genom helvetet, skärtsel-